

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

350/2014

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011)
Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 13η Νοεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δέκα τέσσερα (2014) ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00, και επί της οδού Λ.Κηφισίας 7 στην Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος: Δημήτριος Ράϊκος

Μέλη: 2. Καραμανλής Ευάγγελος

3. Κουλούρη Ιωάννα

4. Λουρίκας Δημήτριος(μέσω τηλεδιάσκεψης)

5. Σταθακόπουλος Δημήτριος

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητής: Παναγιώτα Μπαράκου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Ερώτημα: Το υπ' αρ. πρωτ. 7556/06.10.2014 αίτημα του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΚΒ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., το οποίο παραλήφθηκε την 13.10.2014 από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και έλαβε αριθμ. πρωτ. 4243, όπως συμπληρώθηκε με το υπ'αριθμ. πρωτ. 58/30.10.2014 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή την 31.10.2014 και έλαβε αριθμό πρωτ. 4541, καθώς και με το από 07.11.2014 έγγραφο, που παρελήφθη από την Αρχή την 07.11.2014 και έλαβε αριθμό πρωτ. 4691.

Θέμα: “Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο τον ηλεκτροφωτισμό του αρχαιολογικού χώρου της ακρόπολης Λίνδου, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικού προϋπολογισμού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16 %)”.

1. Με το υπ' αρ. πρωτ. 7556/06.10.2014 αίτημα του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΚΒ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (εφεξής Υπουργείο) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή), το οποίο παραλήφθηκε την 13.10.2014 από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και έλαβε αριθμ. πρωτ. 4243, όπως συμπληρώθηκε με το υπ'αριθμ. πρωτ. 58/30.10.2014 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή την 31.10.2014 και έλαβε αριθμό πρωτ. 4541, καθώς και με το από 07.11.2014 έγγραφο, που παρελήφθη από την Αρχή την 07.11.2014 και έλαβε αριθμό πρωτ. 4691, το Υπουργείο, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ (δδ'') Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ.1 α' του Π.Δ 60/2007, για την ανάθεση της σύμβασης με αντικείμενο τον ηλεκτροφωτισμό του αρχαιολογικού χώρου της ακρόπολης Λίνδου, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικού προϋπολογισμού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16 %) για το λόγο ότι οι σχετικοί προηγηθέντες ανοικτοί μειοδοτικοί διαγωνισμοί (αρχικός και επαναληπτικός) απέβησαν άγονοι.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

2. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιλαμβανόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1. Με το αριθμ. πρωτ. ΥΠΑΙΘΠΑ-ΓΓΠ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΑΜ/ΤΜΚΕΜ/45878/6806/437/11/20.05.2013 έγγραφο της Δ/σης Αναστηλώσεως Αρχαίων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΑΔΑ: ΒΕΝΧΓ-Μ58) εγκρίθηκε η μελέτη φωτισμού του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης Λίνδου, Δήμου Ρόδου, Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με τους αναφερόμενους σ'αυτό όρους.

Εν συνεχεία, με το Α.Π. 847/21.02.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου προεγκρίθηκε η δημοπράτηση του υποέργου (2) "Φωτισμός του αρχαιολογικού χώρου της Ακροπόλεως Λίνδου", της εντεταγμένης στο ΕΠ ΚΝΑ, συνολικού προϋπολογισμού 180.000€, και με την αρ. πρωτ. 2218/04.04.2014 απόφαση (ΑΔΑ:ΒΙΗΦΓ-3Σ6) του Υπουργείου εγκρίθηκε η διενέργεια Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού για το προαναφερόμενο έργο.

2.2. Το Υπουργείο εξέδωσε τη με αριθμ. πρωτ. 2478/14.04.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗΝΓ-Ρ263) Διακήρυξη 1/2014, που αφορά στον "Ανοικτό Διαγωνισμό για τον φωτισμό του Αρχαιολογικού χώρου Ακρόπολης της Λίνδου", με αναθέτουσα αρχή τη ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης ποσού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16%) και ημερομηνία διενέργειας την 12.06.2014. Ειδικότερα, αντικείμενο του διαγωνισμού ήταν ο φωτισμός του αρχαιολογικού χώρου, ήτοι ηλεκτρολογική εγκατάσταση και προμήθεια φωτιστικών σωμάτων και τα προς προμήθεια είδη και υπηρεσίες ήταν τα ακόλουθα: Φωτισμός Εξοπλισμός και Λαμπτήρες (CPV 31500000), Μεμονωμένα Σύρματα και Καλώδια (CPV 31300000), και Καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις (CPV 45310000).

Οι όροι και οι πληροφορίες της διακήρυξης απεστάλησαν για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε) στις 15.04.2014, η δε με αριθμ. πρωτ. 2479/15.04.2014 Περίληψη της Διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης στις 17.04.2014 ΦΕΚ 282, στον Ελληνικό τύπο, στις εφημερίδες «ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΚΗ» (17.04.2014), «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ» (17.04.2014), «Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ» (17.04.2014), και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου <http://www.yppo.gr/>, όπως και τα λοιπά τεύχη της διακήρυξης, τα οποία ήταν όλα διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή.

Με το αρ. πρωτ. 3951/12.06.2014 Πρακτικό Αποσφράγισης των προσφορών του Ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού, η Επιτροπή κήρυξε άγονο το διαγωνισμό, διότι δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 3974/13.06.2014 απόφαση της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης της ΚΒ' Εφορείας του Υπουργείου (ΑΔΑ: 62Υ3Γ-ΠΓΔ) κηρύχθηκε ο ως άνω διαγωνισμός άγονος, διότι δεν υποβλήθηκαν προσφορές και αποφασίστηκε η επαναπροκήρυξη του Ανοιχτού Διεθνή Διαγωνισμού.

2.3. Στη συνέχεια, εκδόθηκε η με αριθμ. πρωτ. 4011/16.06.2014 Διακήρυξη (ΑΔΑ: ΩΟΝΟΓ-ΙΧΗ) που αφορά στην *“Επαναπροκήρυξη Διακήρυξης 1/20014 Ανοιχτού Διαγωνισμού για τον φωτισμό του Αρχαιολογικού χώρου Ακρόπολης της Λίνδου”*, με αναθέτουσα αρχή τη ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης ποσού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16%), με ακριβώς τους ίδιους όρους και τεχνικές προδιαγραφές της υπ' αριθμ. πρωτ. 2478/14.04.2014 διακήρυξης του αρχικού διαγωνισμού (υπό σημείο 2.2 ανωτέρω) και ημερομηνία διενέργειας την 21.08.2014.

Οι όροι και οι πληροφορίες της διακήρυξης απεστάλησαν για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε) την 16.06.2014, η δε με αριθμ. πρωτ. 4205/19.06.2014 Περίληψη της Διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης στις 27.06.2014 ΦΕΚ 419, στον Ελληνικό τύπο, στις εφημερίδες «ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΚΗ» (20.06.2014), «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ» (20.06.2014), «Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ» (20.06.2014), και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου <http://www.yppo.gr/>, όπως και τα λοιπά τεύχη της διακήρυξης, τα οποία ήταν όλα διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή.

Επισημαίνεται ότι στην ως άνω διακήρυξη ορίστηκε ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 20.08.2014 και ως ημερομηνία διενέργειας η 21.08.2014, στη δε δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε) αναγράφεται ως *“προθεσμία παραλαβής των προσφορών”* η 08.08.2014 και ημερομηνία *“για το άνοιγμα των προσφορών”* η 12.08.2014.

2.6. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 6132/19.08.2014 απόφαση της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης της Κ.Β. Εφορείας του Υπουργείου (ΑΔΑ: ΩΤ1ΠΓ-Π27) αποφασίστηκε η *“παράταση προθεσμίας υποβολής προσφορών και διενέργειας Ανοιχτού Διεθνούς Διαγωνισμού [...] 2. Οι προσφορές των υποψηφίων Αναδόχων που θα λάβουν μέρος στον Ανοιχτό Διαγωνισμό πρέπει να κατατεθούν ... μέχρι την Πέμπτη 4.9.2014 και ώρα 14:00 [...] 3. Ορίζουμε ημερομηνία διεξαγωγής του Διαγωνισμού την Παρασκευή 5/9/2014 [...] Η παρούσα απόφαση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα <http://diavgeia.dov.gr> και στην ιστοσελίδα <http://yppo.gr>”*. Ακολούθως, εκδόθηκε η αρ. πρωτ. 6135/19.08.2014 Ανακοίνωση Παράτασης Επαναπροκήρυξης Διακήρυξης 1/2014, στην οποία αναφέρεται ότι η *“ανακοίνωση θα σταλεί για δημοσίευση στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων), στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις ίδιες εφημερίδες που δημοσιεύτηκε η περίληψη της Διακήρυξης του Ανοιχτού Διαγωνισμού (Αρ. Διακ. 1/2014)”*.

Εν συνεχεία, η ως άνω απόφαση παράτασης απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε) την 19.08.2014, και συγκεκριμένα απεστάλη το έντυπο που αφορά σε *“Προκήρυξη για πρόσθετες πληροφορίες, πληροφορίες για ελλιπή διαδικασία ή διορθωτική προκήρυξη”* με παραπομπή στο συμπληρωθέν έντυπο της επαναπροκήρυξης του διαγωνισμού (της 16.06.2014), με συμπληρωμένα τα πεδία που αφορούν σε *“ημερομηνίες προς διόρθωση στην αρχική προκήρυξη”*, ήτοι:

- *“προθεσμία παραλαβής των προσφορών”* αντί 08.08.2014, η 04.09.2014, και
- ημερομηνία *“για το άνοιγμα των προσφορών”* αντί 12.08.2014., η 05.09.2014.

Τέλος, περίληψη της ως άνω απόφασης παράτασης δημοσιεύτηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης στις 22.08.2014 ΦΕΚ 547, στον Ελληνικό τύπο, στις εφημερί-

δες «ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΚΗ» (21.08.2014), «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ» (21.08.2014) και «Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ» (20.08.2014).

2.7. Με το αρ. πρωτ. 6592/05.09.2014 Πρακτικό Αποσφράγισης των προσφορών της Επαναπροκήρυξης του Ανοιχτού Διεθνούς Διαγωνισμού, η Επιτροπή κήρυξε άγονο το διαγωνισμό, διότι δεν υποβλήθηκε εγκαίρως καμία προσφορά. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 6686/09.09.2014 απόφαση της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης της Κ.Β. Εφορείας του Υπουργείου (ΑΔΑ: 6ΗΗΧΓ-553) κηρύχθηκε ο ως άνω διαγωνισμός άγονος, διότι δεν υποβλήθηκαν προσφορές.

2.8. Η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της ΚΒ' Εφορείας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ως αρμόδιο όργανο, με το υποβληθέν σχέδιο απόφασης, εγκρίνει την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για το υποέργο (2) "Φωτισμός του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολεως Λίνδου", της εντεταγμένης πράξης με τίτλο "Στερέωση Αναστήλωση Μνημείων Ακρόπολης Λίνδου του Ε.Π. "Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007 -2013"(ΕΣΠΑ), συνολικής προϋπολογιζόμενης αξίας 155.172,41€ πλέον Φ.Π.Α.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, το Υπουργείο, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 7556/06.10.2014 αίτημά του, όπως συμπληρώθηκε, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση της σύμβασης με αντικείμενο τον ηλεκτροφωτισμό του αρχαιολογικού χώρου της ακρόπολης Λίνδου, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικού προϋπολογισμού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16 %), για το λόγο ότι οι σχετικοί προηγηθέντες ανοικτοί μειοδοτικοί διαγωνισμοί (αρχικός και επαναληπτικός) απέβησαν άγονοι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 περ. 1 (α) του Π.Δ.. 60/2007.

II. Νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

5. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός από αυτές που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο ιι) που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος ΙV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε ι) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙV [...].”

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ 1 του υπ' αριθμ 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Νοεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις

διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, τα ως άνω ποσά αναπροσαρμόστηκαν για το μεν στοιχείο (α) σε 134.000, για το δε στοιχείο (β) σε 207.000 ευρώ.

6. Το άρθρο 25 του π.δ. 60/2007, ορίζει :

Άρθρο 25 - Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/ΕΚ).

«...1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημα της...».

7. Στο άρθρο 29 παρ. 2, του ιδίου π.δ. ορίζεται ότι : «Οι αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να συνάψουν δημόσια σύμβαση ... προσφεύγοντας σε διαδικασία ανοικτή, ..., γνωστοποιούν την πρόθεσή τους με την έκδοση προκήρυξης διαγωνισμού» και στο άρθρο 32 ότι: «1. (...) 2. Στις ανοικτές διαδικασίες, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε πενήντα δύο (52) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού. 3. ... 4. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική προκήρυξη, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 (...) μπορεί, κατά γενικό κανόνα, να περιορίζεται σε τριάντα έξι (36) ημέρες, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση μικρότερη των είκοσι δύο (22) ημερών. (...). 5. Όταν οι προκηρύξεις καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που προβλέπονται στο Παράρτημα VIII σημείο 3, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 4, για τις ανοικτές διαδικασίες, (...), μπορούν να συντμηθούν κατά επτά (7) ημέρες. 6. Σύντμηση κατά πέντε (5) ημέρες των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών που ορίζονται στην παράγραφο 2 ..., είναι δυνατή όταν η αναθέτουσα αρχή παρέχει, με ηλεκτρονικό μέσο και από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης, (...), ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση στη συγγραφή υποχρεώσεων και στα λοιπά τεύχη του διαγωνισμού, ... Η σύντμηση αυτή μπορεί να ορίζεται επιπλέον της μείωσης που προβλέπεται στην παράγραφο 5...».

8. Το π.δ. 118/2007 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου» (Α' 150) ορίζει στο άρθρο 4, που εφαρμόζεται αναλογικά και στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, ότι: «1. [...] 2. Στις περιπτώσεις ανοικτού και κλειστού διαγωνισμού, ο φορέας που διενεργεί το διαγωνισμό μεριμνά για ευρεία γνωστοποίηση της σχετικής διακήρυξης και ειδικότερα: α. Για την αποστολή προς δημοσίευση προκήρυξης (περίληψης των ουσιωδών στοιχείων της διακήρυξης) στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων καθώς και για τη δημοσίευση σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και σε τοπική εφημερίδα, εάν υπάρχει, όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή Υπηρεσία. [...] ε. Για την αποστολή προκήρυξης στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [...]. Τα παραπάνω ισχύουν και σε κάθε περίπτωση που απαιτείται δημοσίευση ανακοίνωσης, σχετικά με διαγωνισμό που έχει προκηρυχθεί. 3. [...]» και στο άρθρο 10 ότι: «1. [...] 5. Με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού ή του αρμοδίου για την διοίκηση του φορέα οργάνου, μπορεί να μετατίθεται η ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής ή της διενέργειας διαγωνισμού με ή χωρίς τροποποιήσεις των όρων της πρόσκλησης ή της διακήρυξης. Όταν η μετάθεση γίνεται χωρίς τροποποίηση των όρων της πρόσκλησης ή της διακήρυξης, το χρονικό διάστημα της μετάθεσης ορίζεται με την παραπάνω απόφαση. Όταν η μετάθεση γίνεται με τροποποίηση των όρων της πρόσκλησης ή της διακήρυξης, πρέπει από την ημερομηνία αποστολής στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων και δημοσίευσης στον ελληνικό τύπο της σχετικής ανακοίνωσης, μέχρι την ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής ή διενέργειας του διαγωνισμού,

να μεσολαβήσει χρονικό διάστημα όχι μικρότερο του ορισθέντος από την αρχική πρόσκληση ή διακήρυξη, εκτός αν από την απόφαση μετάθεσης προβλέπεται η σύντμηση του χρόνου αυτού τηρουμένων των προθεσμιών που ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους. Στις περιπτώσεις αυτές, όσον αφορά την δημοσιότητα, ακολουθείται η ίδια διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 4 του παρόντος. 6. Κατά το χρονικό διάστημα από 5 έως 20 Αυγούστου δεν προκηρύσσονται και δεν διενεργούνται διαγωνισμοί. Επίσης, κατά το ίδιο διάστημα, δεν ορίζεται ημερομηνία παραλαβής και αποσφράγισης προσφορών».

III. Νομική Εκτίμηση

9. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμηθειών, με την έννοια της περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007, περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών». Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμηθειών (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 γ του π.δ. 60/2007) σε συνδυασμό με το συνολικό προϋπολογισμό του διαγωνισμού, ήτοι 155.172,41€, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 16%, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

10. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

11. Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 25 παρ. 1 περ. α του Π.Δ 60/2007, στη βάση της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, προϋποθέτει:

α) να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία,

Μάλιστα, η προσφυγή στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων, κατ' εφαρμογή της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 25 του ως άνω Π.Δ συνέχεται άμεσα με τον προηγούμενο αυτής διαγωνισμό, με συνέπεια η νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία (ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ' Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 1249, 466/2011, 29/2012).

β) να μην έχει υποβληθεί, κατά την υπό σημείο (α) ανωτέρω νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές να μην κρίνεται κατάλληλη, ή να μην υπάρχει κανείς υποψήφιος,

γ) τη μη ουσιώδη τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

δ) Επιπλέον, προϋποθέτει ότι σε περίπτωση σχετικού αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να προβεί στη διαβίβαση προς αυτήν, σχετικής εκθέσεως.

12. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Ως προς την προϋπόθεση της προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας Το Υπουργείο προσέφυγε, με τις με αριθμ. πρωτ. 2478/14.04.2014 και 4011/16.06.2014 Διακηρύξεις, σε αρχικό και επαναληπτικό “Ανοικτό Διαγωνισμό για τον φωτισμό του Αρχαιολογικού χώρου Ακρόπολης της Λίνδου”, με αναθέτουσα αρχή τη ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης ποσού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16%)

Αναφορικά με τη διακήρυξη του επαναληπτικού διαγωνισμού, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Στην ως άνω διακήρυξη ορίστηκε ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 20.08.2014 και ως ημερομηνία διενέργειας η 21.08.2014, στη δε δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε) αναγράφεται ως “προθεσμία παραλαβής των προσφορών” η 08.08.2014 και ημερομηνία “για το άνοιγμα των προσφορών” η 12.08.2014. Εν συνεχεία, η Αναθέτουσα Αρχή, στις 19.08.2014 αποφάσισε την “παράταση προθεσμίας υποβολής προσφορών και διενέργειας Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού” και όρισε ως νέα ημερομηνία υποβολής προσφορών την 04.09.2014 και ως νέα ημερομηνία διεξαγωγής του Διαγωνισμού την 05.09.2014. Τα ανωτέρω έλαβαν δημοσιότητα στον εθνικό και ευρωπαϊκό τύπο.

Από το διδόμενο ιστορικό προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή αφενός μεν όρισε αρχικά ως ημερομηνία υποβολής προσφορών την 20.08.2014, χρονικό διάστημα (5 έως 20 Αυγούστου) κατά το οποίο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 118/07, άρθρο 10 παρ. 6, δεν προκηρύσσονται και δεν διενεργούνται διαγωνισμοί, ούτε ορίζεται ημερομηνία παραλαβής και αποσφράγισης προσφορών, αφετέρου δε στη δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. στα αντίστοιχα πεδία όρισε άλλες, προγενέστερες, ημερομηνίες και συγκεκριμένα την 08.08.2014 και 12.08.2014. Περαιτέρω, καίτοι πρόεβη στη διόρθωση των ανωτέρω με σχετική της απόφαση την 19.08.2014, για όσους ενδιαφερόμενους τυχόν ενημερώθηκαν μέσω της Ε.Ε.Ε.Ε. η διόρθωση αυτή έλαβε χώρα σε ημερομηνία μεταγενέστερη των αρχικώς ορισθεισών ημερομηνιών υποβολής προσφορών και διενέργειας αποστολής, ήτοι τελούσαν υπό την αντίληψη ότι ο εν λόγω διαγωνισμός είχε ολοκληρωθεί.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 1 και 5 του Π.Δ. 60/2007, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να δημοσιεύει περίληψη των ουσιωδών στοιχείων της διακήρυξης του διαγωνισμού (στα οποία μεταξύ άλλων συγκαταλέγεται η καταληκτική ημερομηνία για την παραλαβή προσφορών, ημερομηνία, ώρα και τόπος αποσφράγισης προσφορών, κλπ) στον ημεδαπό τύπο και την Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία δεν επιτρέπεται να περιέχει πληροφορίες διαφορετικές από τις δημοσιευόμενες στον ελληνικό τύπο. Η παράλειψη ή η πλημμελής τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας του διαγωνισμού, η οποία πλήττει τις αρχές του ανταγωνισμού, της πρόσβασης στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και της διαφάνειας και καθιστά μη νόμιμη τη διαγωνιστική διαδικασία (βλ. Ελ. Συν. VI Τμήμα 935/2013, 408/2012, 2263/2011, 1780/2011 1646/2011).

Επομένως, εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι υπήρξε διάσταση μεταξύ των στοιχείων που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των στοιχείων που είχαν συμπεριληφθεί στο τεύχος

της αναλυτικής διακήρυξης ή στα τεύχη του διαγωνισμού, καθώς και όσων δημοσιεύθηκαν στις περιλήψεις στον εθνικό τύπο/ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, αναφορικά με τις ημερομηνίες υποβολής προσφορών και διενέργειας του διαγωνισμού, η δε δημοσίευση της διορθωτικής προκήρυξης έλαβε χώρα σε χρόνο μεταγενέστερο από την ημερομηνία που οριζόταν στην αρχική δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε.. Η πλημμελής τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, κατά τα ανωτέρω, και η διαπιστωθείσα διάσταση πληροφορίας μεταξύ της δημοσιευθείσας στην ΕΕ προκήρυξης σύμβασης, της δημοσιευθείσας περίληψης διακήρυξης στον εθνικό τύπο και των όρων της διακήρυξης συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας του διαγωνισμού, η οποία πλήττει τις αρχές του ανταγωνισμού, της πρόσβασης στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και της διαφάνειας και καθιστά μη νόμιμη τη διαγωνιστική διαδικασία, με επακόλουθο μη νόμιμη την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 318/2013, 133/2014, 218/2014).

β) Κατόπιν των ανωτέρω, παρέλκει η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 25 παρ.1 περ. α του π.δ. 60/2007.

13. Με βάση τα ανωτέρω εκτεθέντα, διαπιστώνονται ουσιώδεις νομικές πλημμέλειες της αναθέτουσας αρχής κατά τη διενέργεια του προηγηθέντος δημόσιου ανοικτού διαγωνισμού, οι οποίες ενδεχομένως, συνέχονται με το άγονο αποτέλεσμα μέρους αυτού.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, αποφασίζει ομόφωνα:

Την **απόρριψη του αιτήματος** του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού – ΚΒ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και τη **μη παροχή σύμφωνης γνώμης**, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για την ανάθεση της σύμβασης με αντικείμενο τον ηλεκτροφωτισμό του αρχαιολογικού χώρου της ακρόπολης Λίνδου, διάρκειας έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, συνολικού προϋπολογισμού 155.172,41€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 16 %), σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 60/2007, άρθρο 25, παρ. 1, περ. α', και με τον όρο της μη ουσιώδους τροποποίησης των όρων της διακήρυξης του άγονου διαγωνισμού που προηγήθηκε, **λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.**

Αθήνα, 13 Νοεμβρίου 2014

	ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ Ο Πρόεδρος
	Δημήτριος Ράϊκος